СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 51. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 4 березня, 1935. VOL. XLIII. No. 51. Jersey City, N. J., Monday, March 4, 1935. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ХОЧЕ ПЕРЕГОВОРІВ З АВТОМОБІЛЬНИМИ МАГНАТАМИ

ВАШИНҐТОН. — Американська Федерація Праці вислала до Союзу Автомобільних Фабрикантів запрошення на переговори в справі умов праці в цім промислі.

Федерація Праці каже, що вона має в автомобільнім промислі 176 віддилів та що в них тепер члени голосують над тим, чи не вийти їм на страйк для оборони своїх інтересів. Вона звертає увагу фабрикантам автомобілів і їх частин, що скоре полагодження суперечних питань може запобігти загрожуючому страйкови.

Як зачувати, фабриканти автомобілів не послухають Федерації Праці, бо вони вважають, що голосування в справі страйку зарядили юнії тільки на те, щоб настрашити фабрикантів.

УРЯД ПОЧИНАЄ ПРОДАВАТИ НОВІ БОНДИ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний скарб почав продавати нові урядові бонди, спеціяльно призначені для людей з невеликими ощадностями.

Найменший з них можна тепер дістати за 18 долярів 75 центів. Є це 25-долярові бонди. Інші мають номінальну вартість: 50, 100, 500 і 1,000 долярів.

Перших 6 бондів купив президент Рузвелт: один для себе та по одному для кождого зі своїх унуків.

УКЛАДАЮТЬСЯ ЗА „ПАНУЮЧУ ЗАПЛАТУ".

ВАШИНҐТОН. — Ґрупа опозиційних демократичних сенаторів відбула довші конференції з президентом Рузвелтом. Розглядали питання, яку заплату має платити уряд людям, яким він дав роботу для допомоги.

Кажуть, що опозиція добилася з президентом якоїсь угоди та що з її боку вийде незадовго новий проєкт полагодження питання.

ПОЛІЦІЯ ГРОЗИТЬ СТРАЙКОМ.

ТОРОНТО (Канада). — Поліція цього міста, невдоволена з недавніх заряджень міського заряду про заплату поліцаям, заявила мейорови міста, що вона вийде на страйк, як мейор не відкличе цих заряджень. Страйк мав би початися в суботу вполівночі.

Поліція видала свою загрозу на масовім вічу, на котрім обговорювано старі жалоби поліцаїв до міста та поставлено ріжні нові домагання, між котрими є домагання 8-годинного дня праці з одногодинною перервою на обід.

Торонтська поліція вже страйкувала раз у грудні 1918 року, коли їх новозорганізована юнія добилася тридневим страйком від міста признання існування юнії.

Міський уряд репетує, що страйк поліції це страшна річ для міста.

РУХ ЗА ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК НА КУБІ ТРАТИТЬ СИЛУ.

ГАВАНА. — Студенти колеґій і університетів далі аґітують за ґенеральний страйк проти президента Мендієти, але аґітація, як видно, не має великої популярности.

За ґенеральний страйк заявилася Національна Федерація Праці і юнія залізничих робітників, одначе загалом урядом домагань учителів та обіцянка збільшення фондів на виховання вспокоїли трохи шкільну молодь.

АКЦІЯ В СПРАВІ МЕКСИКА ПЕРЕХОДИТЬ У РЕЛІҐІЙНУ СУПЕРЕЧКУ.

НЮ ЙОРК. — Федеральна Рада Церков Христа в Америці, що обєднує всі християнські церкви, крім католицької, розглядала питання резолюції сенатора Бори за розслід нарушування релігійної толеранції в Мексику та прийшла до переконання, що ситуація в Мексику не вимагає такого слідства.

Рада церков заявила, що таке слідство сенату було би непотрібним умішуванням у справи іншої держави.

За таке слідство католицькі орґанізації скликали були оноді до Филаделфії масове віче, на котрому явилося величезне число народу.

МАЮТЬ УЖЕ ДОСИТЬ ЇХ АҐІТАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Один субкомітет палати послів домагається, щоб армія й фльота виробили плян здержання большевицької аґітації в фльоті й армії Злучених Держав.

Конґресмен Мейверик говорив у комітеті для військових справ, що такого закона не треба, бо 24,500 комуністів в Америці, хоч би й на голови поставали, не зможуть заагітувати американської армії.

НІМЕЦЬКІ КОНСУЛІ ХОЧУТЬ ПОМАГАТИ ГАВПТМАНОВИ.

НЮ ЙОРК. — Ґенеральний консуль Німеччини в Ню Йорку та німецький консуль у Бостоні зацікавлені обороною Бруна Гавптмана, засудженого на смерть за вбивство дитини Линдберга. Якщо дістануть якусь важну для справи інформацію, вони обіцяють предложити її у відповідний спосіб до відома американського уряду.

КОМУНІСТИЧНІ ЛЕТЮЧКИ В БОЖНИЦІ.

У божниці в Ґетинґу литовська поліція викрила склад комуністичних летючок і червоних прапорів, які сховав там син рабіна, загорілий комуніст.

ЗНАЙШЛИ ПОКЛАДИ ЗЕМНОГО ВОСКУ.

Між селами Михновичі та Бистра в турчанському повіті знайшли нові поклади земного воску. Досліди веде інж. Сozанський з Борислава.

СПЕКЛИСЯ НА СМЕРТЬ ПЯТЕРО ДІТЕЙ.

Жінка Емілія Ґадбуа, що живе в місцевості Лонґей у Квебеку, розвісила над печю виправне білля, щоб сушилося. На дворі було дуже зимно, отже піч була дуже нагріта. Виправне білля не тільки висохло, але запалилося від надто нагрітої рури. В хаті повстав огонь. А було це досить пізно в ночі, тож не зараз пробудилася спляча родина. Коли пробудилася, то було вже запізно. Пятеро дітей спеклися на смерть, а сім інших осіб, тяжко попечених, забрано до шпиталю. Між попеченими в шпиталю є четверо дітей і три дорослі особи. Ті діти, що спеклися на смерть, були ріжного віку, від двох до одинацятьох літ.

ВЕЛИКИЙ СПАД УРОДИН У ШВЕЦІЇ.

Шведська публична опінія є сильно занепокоєна постійним спадом числа уродин у рідному краю. Виявилося, наприклад, що шведське містечко Оркрео може похвалитися найменшою скількістю уродин. Від 1913 р. число шкільних дітей впало в Оркрo з 848 до 284, це є на 66 і пів проц. Не дивно, що супроти такого стану дві головні шведські партії, консервативна і народня, внесли до парляменту законопроєкт, у якому домагаються піддержки родин, що мають багато дітей, звільнення їх від податків, запевнення матерям пенсій і т. п.

ТЯЖКО ПОПЕКЛАСЯ, РАТУЮЧИ ТАТА.

Анна Безе, 15-літня дівчина з Валдгайм, Саск., дуже тяжко попеклася, ратуючи батька, коли ґазолінова лямпа зайнялася й розілляла горіючий плин на його одіння.

Випадок цей стався, коли Безе помпував повітря до лямпи. Малий синок засвітив запальничку до циґареток і від неї займалася ґазоліна, яка виходила з отвору лямпи. Горюча ґазоліна розлилась по його голові, коли він пробував притримати отвір заперстим. З горіючою лямпою він вибіг на двір і Анна старалася помогти йому. Притім плин розлився також на неї. Вуйко дівчини переходив попри хату і погасив вогонь на ній, а потім у хаті. Пані Безе і дев'ятеро інших дітей не потерпіли при тім.

ФАНТУВАННЯ БЕЗ УСПІХУ.

В Тисьмениці, пов. Товмач, два скарбові екзекутори зафантували в міщанина Ющишина ялівку. Коли хотіли взяти її з собою, збіглося кількасот осіб і не допустили до того. Екзекутори покликали до помочі поліцію, одначе й цим разом ялівки не взяли, бо показалося, що вона не була власністю Ющишина.

ФАРМЕРИ НЕ ГОДНІ ДІСТАТИ ЗАСОБІВ.

В північно-західній частині Саскачевану тяжкі снігі загатили дороги. Фармери, що живуть дальше від міст, не можуть дістати вугля і провізнів. Ситуація є досить серіозною, тимбільше, що велика студінь утрудняє доставу запасів. Відчувається то особливо здовж сіенарської лінії Емпрес.

ЗЛОВЖИВАННЯ В СУСПІЛЬНІЙ ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ.

Окружний суд у Бережанах засудив Романа Крушельницькокo, емеритованого старшого сержанта, на один рік вязниці зо зловживання, яких допустився в суспільній обезпечальні в Ходорові, де був урядовцем. Спроневірив коло 2,000 зл.

НИЩИВ СУДОВІ АКТИ.

Михайло Миханюк з Микуличина, відсиджуючи кару в делятинському суді, був занятий прятанням у судових бюрах. Користаючи з цього, він викрадав і нищив судові акти людців, що хотіли ухилитися від карної відповідальности. За свою прислугу брав по 20 зл. від кожного пацієнта, яких доставляла йому його любка Анна Пасик. Коли справа виявилась, обоїх потягнено до судової відповідальности. Окружний суд у Станиславові засудив Миханюка на 2 роки, Пасинівну на 8 місяців вязниці.

ЗГИНУЛИ ПІД ОБВАЛОМ СНІГУ.

У Брітіш Коломбії впали великі сніги. Треба було ввесь час залізничими плугами прочищувати сніг із залізниці. Близько стації містечка Нелсон, прочищували залізницю три чоловіки. Залізна дорога положена там на високім узбічу гори. Нараз з гори почав котитися великий обвал снігу, і то прямо на людей. Не було ратунку. Не було куди втікати. Обвал снігу скотився повним розгоном на залізничників і забрав їх з собою, бо покотився дальше вдолину по узбічу гори. В снігу згинули: 48-літний сі-пі-арський дорожник Френк Лінд, 20-літний наставник Лайонел Морис і 27-літний робітник Іван Муха.

ВОВКИ НАПАДАЮТЬ НА ЛЕЩЕТАРІВ.

На групу лещетарів біля Тиляви, пов. Кросно, напало стадо, зложене з 8 вовків. Лещетарі почали відстрілюватись і вовки розбіглись. Одначе біля Риманова на тих самих лещетарів напала друга тічня вовків, зложена з 10 штук. Тут були вже більше завзяті і не лякались револьверових стрілів. Лещетарі боронились електричними лямпками, заки добилися до людських осель.

ПРИМУСОВА ПАРЦЕЛЯЦІЯ ВЕЛИКОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ВЛАСНОСТИ.

Виконуючи закон про земельну реформу з 1925 р., польський уряд рішив розпарцелювати цього року 22,432 гектари поміщицької землі. М. і. буде розпарцельована частина земельних дібр Яр. Потоцького і Ант. Юндзіла в Барановицькому повіті, Ян. Радзівіла в Рівенщині, Павла Сапіги в Борщівщині, Ант. Лянцкоронського в Чортківщині та Спілки Броди в Брідщині.

БУТЛЕҐЕРИ ПРОДАЮТЬ ЗИМНИЙ ЧАЙ.

Є це обман, і то дуже старий, але торговельні подорожні твердять, що його знов практикують у Саскачевані.

До подорожних на стації, які збираються всідати до поїзду, приступає чоловік і піддає думку, що дорога може бути зимна і довга і що трошки „зимного чаю" принеслоб більше радости. Притім майбутній жертві показує він наповнену лікерну фляшку. Приходить крадькома до згоди і купець віджджає. В безпечнім місці у вагоні він отвирає фляшку і знаходить „зимний чай".

ВАНТАЖНИЙ ВАГОН ПЕРЕМІНЕНИЙ НА МУЗЕЙ.

Совєтські власти впали на нивий помисл для звеличення вожда большевицької революції. Вони рішили перемінити вантажний вагон ч. 1691, у якому привезли труп Леніна до Москви, на музей. Цей вагон, відповідно прибраний, буде приміщений на площі перед залізничим двірцем. На дверях буде вміщена таблиця з написом: „У цьому возі перевезено трупа В. І. Леніна, вождя світового пролетаряту, зі стації Герасімовск біля Горков до Москви дня 28. І. 1924 р."

СИН УБИВ БАТЬКА.

Як повідомляють з Будапешту, в Анадральва щез без сліду 56-літний военний інвалід Стефан Надь. Поліційні доходження виказали страшну трагедію, що розігралася в його домі. Надя убив сокирою старший син на очах жінки та молодшого сина і трупа кинув у ріку Марош. Цілу родину арештовано.

НЕСПОДІВАНКИ КЛІМАТУ В КАНАДІ.

В місцевисти Каділак, Саск., одного дня мороз дійшов до 40 ступнів понижче зера. На другий день, вірніше за 26 годин, температура піднеслася до 40 ступнів повище зера. Значить, у протягу трохи більше ніж одної доби температура змінилася на 80 ступнів.

РІКА ЗАМЕРЗЛА ДО СПОДУ.

З Тортелфорд, Саск., доносять: Перший раз за 20 літ ріка Тортелфорд замерзла до споду і відтяла доставу води місцевому сіенарському збірникови. Гурток робітників приїхав сюди з Принс Алберт і пробив 30 пробних дір здовж ріки між тамою і фармою Т. Ричардсона. Вода солідно замезла, а близько фарми, де є вода, вона заливає лід. Думали розбити солідну частину ріки від тами до фарми, але пізніше ту думку залишили.

Потягом з Норт Бателфорд завозять від збірника води Спрус Лейк, а потяги з Принс Алберт везуть воду з собою.

Температура упала тут у минулих двох тижнях нижче ніж колинебуть передтим. Урядові термометри за містом показували 58 ступнів нижче зера, а в долині студінь доходила до 64 ступнів.

ПОМЕР ВІД УДАРУ КОНЯ.

У військовій касарні у Вінніпеґу при вправах їзди верхом упав з коня поручник М. Е. Донкан, 22 роки, причім кінь копнув його в живіт. Тяжко раненого відвезено до шпиталю, де він помер.

КРОВ СИЛЬНІША ВІД ПАПЕРОВИХ ДОКУМЕНТІВ, ПІДКРЕСЛЮЄ ҐІТЛЕР У САРІ

САРБРІКЕН (Німеччина). — З днем першого березня територія Сари стала знову німецькою. День, у якім комісія Ліґи Націй передавала владу представникови німецького уряду, був днем радісного шалу в Сарбрікен, столиці Сарщини. Був такий ентузіязм, якого не записала історія німецького народу навіть у найімпозантніших хвилях цісарського передвоєнного періоду. По цілім місті лунала пісня „Сара є німецькою навіки". Ентузіязм переходив у правдиву гістерію, особливо тоді, коли рознеслася вістка, що надїжджає автомобілем канцлер Ґітлер. Овація, яку нарід зробив Ґітлерови, перейшла всі сподівання і не дасться порівнати з тим, чого зазнав Ґітлер досі. Хлопці й дівчата рвалися, щоб дїткнутися його одежі, або хоч споглянути на нього здалека. Жінки плакали гістерично, а чоловіки хрипли з окликів у честь Ґітлера. Це був дійсно найбільший триюмф Ґітлера. А Ґітлер, що вже привик до цього гістеричного обожання, був незвичайно зворушений. Як віджджав і піднісся та поглянув на зібраний нарід, тоді вже не можна було вдержати ніякої контролі над зібраним.

Промова Ґітлера була коротка. Але привязують до неї велику вагу. Кажуть, що він правду говорив, коли зазначив, що прилучення Сари до Німеччини ліквідує 15-літній конфлікт Німеччини з Францією, як теж промощує дорогу до постійного француско-німецького замирення. Та на німецький нарід зробив Ґітлер найбільше враження своєю промовою тоді, коли казав:

„Цей день повинен бути наукою для тих, що не хочуть знати історичної правди, що помилками чи силою не можна видерти з ніякого народу його питомої душі. Неможливо відірвати якусь частину народу (держави), а потім намагатися забрати тому народови душу. Бо кров є сильніша від паперових документів (договорів)".

Прикінці Ґітлер зазначив, що Бог йому свідком, що він змагає тільки до цього, щоб зробити Німеччину свобідною і щасливою.

ПІВМІЛІОНОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

БЕРЛІН. — Зприводу повороту Сари до Німеччини влаштовано величаву демонстрацію, в якій взяло участь понад пів міліона народу.

ПРОРОКУЄ УПАДОК БОЛЬШЕВИЗМУ.

ЛОНДОН. — Кореспондент „Дейлі Телеґраф" з Москви подає, що на Україні арештувала совєтська влада „пророчицю" Марію Терещенко, що називае себе „Богородицею". Вона має великий вплив на нарід і шкодить владі, бо ходить по селах і заповідає селянам скорий упадок совєтської влади і війну.

„КОЛЕКТИВНІ САМОГУБСТВА".

ПАРИЖ. — У француському часописі „Ля ві інтелектуель" появилася стаття довголітнього совєтського урядовця, а в ній він характеризує душу совєтської молоді. Каже, що відповіддю молоді на протирелігійні й неморальні засади совєтського виховання є самогубство. Тепер совєтські ґазети покривають ці самогубства гробовою мовчанкою. На індивідуальні самогубства ніхто вже не звертає уваги. Деякe враження ще роблять тільки самогубства цілих груп, які навіть дістали назву „колективні самогубства". Одною з таких траґедій є недавне самогубство шістьох молодих дівчат, що повісилися на однім і тімсамім дереві.

ЯК ВІДБУЛАСЬ ОДНА КРУТЯНСЬКА ПАНАХИДА.

ЛЬВІВ. — Часопис „Наш Прапор", видавництво Івана Тиктора, подає таку новинку з Перемищля:

Дня 31 січня, в четвер, мала відбутись у Перемишлі крутянська панахида. В годині 6 ввечір до катедрального храму спішили всі вірні, що їм дорога память 29 січня, з Перемишля і ближчих та дальших околиць. Та церква була замкнена. Тоді люди поскидали шапки і під церквою заспівали „Вічная память" і „Боже великий, Царю всесвята". На дворі було чорно. По подвірю катедрального храму, недалеко від башт замку, стояли біля трох тисяч людей, ніби тіни якісь несамовиті, а з тисячних грудей неслася пісня: „Навіть молитись"...

ОБДУРЮЮТЬ МОСКВУ.

МОСКВА. — Зі Злучених Держав надсилають большевицькі лідери до Москви такі звіти, з яких виходить, що комуністична партія в Америці зростає та перебирає у свої руки провід у всіх робітничих справах. Московські ґазети дуже раді з цього.

ЖИДИ ПРОТИ ЖИДІВСЬКОГО БОЙКОТУ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Німецькі сіоністи заявили в своїм орґані, що вони вважають шкідливою акцію економічного бойкоту Німеччини, яку ведуть Жиди поза Німеччиною, головно в Америці. Кажуть, що дійшло до такого абсурду, що Жиди в Америці не купують товарів у Жидів в Німеччині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРИ УДАРИ

Американське робітництво дістало минулого тижня три поважні удари, які воно мусить собі добре затямити, якщо має від них очуняти.

Першим ударом був присуд федерального суду у Вилминґтоні, в стейті Делавер, у відомій справі підприємства Віртон Стіл Ко. Федеральний уряд позивав це підприємство за нарушесня постанови 7А закона про відбудову краю, бо воно не хотіло признати робітникам права орґанізації у власну юнію та всіми засобами попирало компанійну юнію. Суд відкинув позов уряду, чим він осудив політику „нового розділу" та підпер рух за компанійні юнії. Суд признав закон неконституційним, себто необовязуючим, у всіх тих випадках, у котрих не йде про підприємство, що займається міжстейтовою торговлею.

Другим ударом був присуд федерального суду в Луізвилю, в стейті Кентокі, у справі домагання 35 копалень мягкого вугля заборонити урядови пепереводити в життя встановлення заплат у цьому промислі на основі кодексів. Цей суд пішов ще далі, ніж вилминґтонський суд, бо, признавши, що підприємці займалися міжстейтовою торговлею, суд признав неконституційною постанову закона про те реґуляцію заробітної заплати. Мовляв, уряд не має права нормувати заплату робітників, бо конґрес не має права таке право урядови давати.

Під певним оглядом іще тяжчий удар завдала робітництву сама федеральна рада для робітничих справ, так звана „краєва рада робітничих відносин" у Вашинґтоні. Коли пять канцелярійних робітників видавничої спілки Меколія в Ню Йорку, котрих підприємство віддалило з роботи за юнійну аґітацію, заапелювали до ради на основі законного признання робітникам права до юнії, рада відправила їх на тій основі, що видавничий бизнес не обнятий кодексом, а тимсамим „рада робітничих відносин" не має права вирішувати протесту робітників.

Ці три рішення, судові й адміністраційні, може заставлять робітників подумати поважніше про політичні справи. Вони передовсім звернуть їм увагу, що робітництву не можна покладатись на уряд, що, мовляв, він уже постарається за поправу долі робітників. Як бачимо, конґрес за порадою уряду ухвалив закони, які не відповідають правним вимогам. Навіть як уряд хоче щиро помогти робітникам, то підприємці закличуть суд на допомогу.

Це показує на потребу рішучої переміни американського законодавства. Конґрес не візьметься щиро до реформ, як громадянство його до цього не заставить, а громадянство його не заставить, як довго робітники будуть відноситися до публичних справ байдужно та будуть у кождій справі ждати поправи не від своєї зорґанізованої сили, а від ласки уряду чи доброї волі конґресу.

І уряд і конґрес і суд поможуть тільки тому, хто самий собі хоче помагати.

„БРАТТЯ СЛАВЯНИ"

—о—

Чехословаччина й Польща встали до незалежного державного життя з ласки держав антанти, після поразки Австрії та Німеччини в світовій війні 1918 року. Ці нові держави були під особливою опікою Франції, „нашої приятельки", як казали тоді Поляки. Чеські політики намагалися від перших днів самостійної Чехословаччини бути в приязні та в згоді з Польщею. Але Поляки платили за те Чехам погордою і ненавистю. Поки Польща й Чехословаччина в своїй заграничній політиці йшли за вказівками Франції, ця неприязнь між „славянськими сестрами" не виходила на яв, була більше-менше прихована. Але після того, як Пілсудський пішов на згоду з Гітлером проти волі Франції, в Польщі поведено широку пропаґанду проти Чехословаччини. Поляки самі стоять проти ревізії мирових договорів і державних границь, якщо така ревізія мала би змінити теперішні кордони Польщі. Аджеж Польща має спір за Шлеськ і за Данціґ з Німеччиною, спір за Вільну з Литвою, 7 міліонів Українців та 2 міліони Білорусів теж не від того, щоб „зревідувати" границі польської держави.

Щоб відкинути від Польщі німецький натиск, Пілсудський спрямовує апетити німецького націоналізму на інші держави: на Австрію і на **Чехословаччину.** Австрія знайшла собі „лицаря-оборонця" в особі Мусолінія, що не дозволяє злуки австрійського племени з Німеччиною. Отже Пілсудський шукає для Німеччини й Мадярщини — своїх союзниць — нового обєкту ревізіоністичних надій у середній Европі. Такою загроженою державою є Чехословаччина.

Чехословаччина має на 15 міліонів людности біля 3½-міліонову німецьку меншину, коло 1 міліона Мадярів, понад 700,000 Українців та якусь сотню тисяч Поляків. Проти Чехословаччини веде завзяту пропаґанду польська преса. Недавно вийшла в Варшаві книга польського професора студницького: „Европейська політична система і Польща". Студницького: „Европейська до керманичів польської заграничної політики, отже його голос і думку треба вважати за згідні з поглядами польського „полковницького" уряду. П. Студницький „науково" доказує, що українське Закарпаття та Словаччину треба віддати Мадярам, бо „чеський коридор" перешкаджає торговельним зносинам Польщі з Угорщиною.

Польська преса робить без упину крик з приводу „насильства" Чехів над польською меншиною в Чехословаччині. 28 січня в Варшаві мав виклад польський учитель Шведовський про Поляків у Чехословаччині; доказував, що Поляки живуть на Мораві, на Словаччині і на Закарпатській Україні в числі кількох сотень тисяч (?!). Ці території п. Шведовський радить прилучити до Польщі. Поляки в своїй державі гноблять і викорінюють непольські „меншини". Але у польських політиків є відвага на те, щоби перед світом скаржитися на „кривди", які їм діють Чехи. Хоч треба признати, що Поляки в Чехословаччині мають найширші культурні й політичні права.

За чеську льояльність до них Поляки відплачуються ненавистю та інтриґами проти самої чехословацької держави. Навіть у чесько-словацький спір, що має суто **місцеве значіння,** стараються вмішуватися польські аґенти. Польські чинники спільно з Мадярами піддержують „словацький уряд" за кордоном, під проводом Словака-мадярона Єглічки. Перед словацькими політиками Поляки надягають личину щирих приятелів, але в ту саму хвилину, не мигнувши оком, віддають Словаччину в руки її запеклих ворогів — Мадярів!

Так виглядає на ділі „славянське братерство"! Ми — Українці, зазнали вже цього добра від „братів-Славян" — Поляків та Москалів. Тепер вартість цього „братерства" пізнають на собі Чехи й Словаки. Може після цього буде менше між Чехами тих, що вважають і досі українську справу за „німецьку вигадку". Ознаки такої переміни вже знаходимо в чеських часописах. Орґан міністра Бенеша — „Чеське Слово", — що не так давно писав про Українців, як про спільну небезпеку для Чехословаччини й для Польщі, тепер висловлює симпатії до Українців, гноблених польською владою. Та чи лекше від того Українцям?

Н. В.

СЛАВА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ!

(УП, Варшава). — У Варшаві довелось мені стрінутися з одним американським Українцем, що повертався з Галичини до Америки. Мав трохи вільного часу, тож розглядався по Варшаві. Настрій, який панує в Галичині, настроїв його невесело, але бадьоро. Не вертався пригнобленим до Америки. Спільно зайшли ми на цитаделю в Варшаві. Збудував її колись іще московський цар Микола І як символ поневолення Польщі Москвою. В ній були замкнені найбільші злочинці тодішньої Росії, польські революціонери. Між ними був і Пілсудський. Вратувався він перед смертю лише втечею. Нині цитаделя являється символом польської боротьби за волю проти московського царату. Вона є польською Мекою; вона є місцем, де гинули за ідеали вілької Польщі польські революціонери. Оглядаємо її.

Шибениця, на якій згинули 346 польських революціонерів, стоїть у всій величині, під склом, а коло неї таблиця з іменами тих героїв, що їх повісили московські опричники. Гора вінців коло неї; всі в память погинувших. Та не забуваймо, що була колись між польським громадянством також ґрупа Поляків, що проклинали тих революціонерів!

Недалеко муру старе дерево, попідпиране зі всіх боків та поприрязуване. Держиться в землі лише завдяки оцементуванню. Під тим деревом викопувалось невеличке заглиблення, в яке ставили московські опричники польських революціонерів і потім їх стріляли. Кулі призначені для людей, пробивали й дерево і з часом воно булоб, подіравлене кулями, впало, якби не цемент. Під тим деревом згинули також десятки польських революціонерів, тих самих людей, що не хотіли нічого іншого, а тільки вільної Польщі. Їх теж оплюгавлювали тодішні польські опортуністи, що вірили в справедливість московськгоо царя таксамо, як дехто з Українців нині вірить всевладному колишньому революціонерови Пілсудському чи Сталінови. На дереві вінці з польськими національними стяжками, на мурі теж вінці з написами, бо і під муром розстрілювано революціонерів. Все виглядає так, як виглядало колись за часів неволі; лише вінців тоді не було.

Карета, якою возили Москалі небезпечних вязнів також стоїть ціла і понура. Вона є свідком неодної траґедії минувшини, не одної спроби польських героїв ратувати своє життя втечею при перевозі їх на місце страчення. Навіть написи на ній залишились ті самі, що були давніше. Стоїть як німий свідок слави минувшини.

В самій цитаделі цвітами прибрана келія, де колись сидів довгий час теперішній вожд Польщі, Пілсудський. Чи він чого навчився в ній? Здається, що нічого, бож у тому випадку не поступав би так, як поступає тепер з Українцями.

А окремо стоїть ліс хрестів, міцних і рядами на полі. Подумав би хтось, що це цвинтар воєнний. В дійсности під хрестами в гробах нема ніяких тлінних останків людей. Хрести — це лише символи. Їх стільки, скільки згинуло польських революціонерів. Вони показують, скільки людей поклали голови за волю Польщі тоді, оли загал до цеї справи відносився рівнодушно, ба навіть ворожо. Тепер цей загал направив свою тодішню помилку. А тлінних останків героїв і до нині ніхто не знайшов. Їх закопували московські опричники десь тайком, щоб ніхто не знав, щоб ніхто на їх гробах не помолився за їх душі. Поступали таксамо, як поступають нині тіжсамі колишні польські герої, що в живих осталися, з тілами замордованих ними українських революціонерів на українських землях, як і далі поступають московські опричники на українських землях.

Історія повторюється. Історія нічого людей не вчить!

Американський Українець, задумавшися сказав таке: „Як було так і є дальше. Нині", каже він, „прославляють героїв Поляки, тих самих героїв, яких колись уусіми псами гонили по безконечних просторах московської імперії. Ті часи ще памятають нині старші люди; памятають їх і Українці. Трудно припустити, щоб вони не бачили всього того, що мав я нині нагоду бачити з вами. А чи вони чого навчились?" Здвигаю раменами. „Варто би післати сюди всіх наших леґалістів", каже він, „щоб це все побачили на власні очі".

На цьому ми розпрощались. Я пішов за своїми ділами, а він поїхав туди далеко в заморську країну, щоб розказати, що він бачив і пережив у рідному краю за короткий час свойого побуту.

А. К.

ВІД ДУМКИ ДО ЧИНУ

Мій друг не має — приятелів. Ви мабуть дивуєтесь, як це можливе. Так. Мій друг не має щастя. Він завжди стрічається з такими людьми, що скоро томляться. З такими, що кажуть: „Ми вже досить зробили, тепер нехай інші роблять!" А він цього не може зрозуміти. Він каже їм в очі: „Ви лінюхи, або боягузи! Ще ніхто в свойому короткому життю не зробив досить. Лише одна недуга й смерть може сказати чоловікови— досить!" А поки здоровий — життя наказує: „працюй!" Хто каже: „Я вже досить напрацювався" й відходить — то дезертир. Дезерція з фронту праці — то так, як дезерція з фронту в часі війни. За неї повинні строго карати! Такої кари треба на вас, лінюхи, боягузи!" — Так говорив тим, що вже зробили „досить" — мій приятель. І ґоворив правду. За правду вони незлюбили його. Мало — ненавиділи.

Тепер ви вже розумієте, чому мій вірний друг не має приятелів. Але це не все. Очі мойого друга дивляться — шукають чину. Колиб об його уха оббивається стало гамір пустих слів, крикливих фраз, що надармо шукають сповнення — він свої слова напуває гнівом і звертає до тих, що вміють лише говорити. І тому всі крикуни і демаґоги й соціялісти ненавидять його. І це болить мойого друга, але не зломить.

— Вірю й буду вірити, хочби не знати що — каже він, що кожний чоловік має в свойому життю сповнити якесь завдання, добро зробити має для рідних, для народу.

— Але не кожний сповняє — кажу.

— Так, я знаю, але скажу тобі, чому. Щоб сповнити якесь діло, треба перейти доволі важку дорогу. А багато людей цього не любить. Бо та дорога веде підгору. Бо все, що добре, є високе. А люди часто резиґнують з добра, бо бояться труду. І тому йдуть у низ.

— Яка це дорога, ти не сказав — питаю.

— Дорога від думки до чину. На тій дорозі є три ступні. Багато людей ще навіть на перший не вспіли вийти...

— Як зветься цей ступінь?

— Перший ступінь зветься: „можна". Це значить, що хто ступив на нього, той на питання: „чи можна щось зробити" — відповідає собі: „так, **можна!"** І це вже є досить багато. Бо є ще й такі, які кажуть, що **нічого не можна** зробити...

— А другий ступінь як називають?

— **„Треба".** Це вже середина нашої дороги. Хто досі дійде, цей усвідомив собі вже, що не лише можна, але й **треба** робити.

— Чи кожний, хто усвідомить собі це — приступає до діла?

— Хіба ти не знаєш, що ні? Хіба ти не чув, як то, наприклад, на ріжних зборах ухвалюють одноголосно постуляти: треба зробити те, треба зробити тамте, треба... і так цілу купу постулятів ухвалюють. І це все так густо-часто зістається, на жаль, лиш на папері...

— Чому це так?

— Бо щоб узятися до діла, треба вперед ступити ще на третій, вищий ступінь: **„мушу!"** Це вже докладне очеркнення не лише цього — **„що"**, але й **„як"** і **„хто"** має зробити. Тут уже кожний відчуває внутрішній наказ: **ти мусиш це так зробити!** — Але тут зачинається розтіч. Люди не можуть погодитися щодо того „як"? Один тягне сюди, другий туди. Один дає такий спосіб, другий інший „єдиноспасаємий"... І замісць закасати рукави й робити — сваряться!...

— Значить: де нема єдности — нема діла.

— Певно. Тільки єдність і солідарність будує. Але не забувай, що кожну працю треба комусь робити. А до великих діл мусять станути тисячі працюючих рук. А всі мусять іти, як Франкові каменярі: на **один голос згори тисяч молотів піднеслося нараз!**

— Але буває, друже, кажу, що навіть ті, що вже взялися до діла — кидають його, не довівши до кінця!

— Так, є й такі, що скоро „мають усього досить". Замісць іти дорогою поступу, від думки до чину, вони котяться в багно безділля. То такі соломяні вогні! То дезертири з фронту праці. То боягузи й лінюхи!

Так говорив мій друг і вірний приятель. — („Батьківщина").

В. Будзиновський.

З ГАЛИЦЬКОГО ЗАМКУ

(Історичне оповідання).

(2)

Або нікого не допустить на себе, або таки зараз скине. Я вже обіцяв конюхам, що хто уїздить того буланого дідька, то дістане волю і своє господарство на власність. Неодин злакомися. Два за своє лакімство і за свою смілість заплатили життям. Впали з коня так нещасливо, що поскручували вязи. І нині один конюх пробував. Мав щастя, бо лиш звихнув собі руку. Перед хвилею натягли йому. То той, що тут перед нами сидить такий скривлений.

Перестережений ворітником, Солонецький вже знав, як поводитися. На доньку старости, як тепер вчув, Сальку, себто Сальомею, ані не глипнув. Він вже знав, яка вона, бо добре придивився їй тоді, коли надїхав був і староста ще стояв до нього плечима. Тоді й вона призиралася молодому шляхтичеви крадьки зпід вій. Він поклонився старості до пояса і не кинувши оком на дівчину, промовив:

— Як би ласка ясновельможного, то панна Сальомея поїхала би звідси до хати на тім буланім.

— Не второпаю! Що значить, як би моя ласка? — спитав староста.

— Як би ясновельможний позволили мені сісти на того буланого...

— Не казав я, що то якийсь чванько?! — сказав староста, обернувшися до доньки. — Ще дурний якийсь, бо не знає, які небезпечні бувають дикі коні.

— Такого треба навчити розуму! — шепнув до старости табунщик. — Я радив би позволити йому.

— Про мене! — сказав староста, обернувшися знов до Солонецького. — Пробуй щастя. Та вперед зроби устне завіщання. Що зробити з твоїм конем, як скрутиш вязи? Кого звістити про твою смерть?

— Мого коня застрілити і поховати разом зі мною там, де я скрутив вязи! — відповів Солонецький, сміючися. — Про мою смерть нема кого звіщати, бо я круглий сирота... Є тут яка баба?

— В шопі є кухарка, що нам варить їсти, — відповів один конюх.

Солонецький пішов до шопи і там побачив стару бабу.

— Бабо! — гукнув. — Маєш запаску?

— Хіба маю! — відповіла.

— Позич мені!

Баба пішла до скрині в куті шопи. Хвилю порпала. Витягла запаску і подала йому. Він відоймив шаблю, скинув жупан і приперезав собі запаску.

— Ще одну! — сказав.

Баба виймила другу запаску. Він дав її позад себе. Був неначе в спідниці.

— Дай хусту!

— Баба покрутила головою і відповіла:

— Маю тільки ту, що на голові і одну в скрини нову, на свято.

— Не бійтеся, мамуню. Нічого їй не станеться. Ще й дам вам на купно нової.

Солонецький закутав голову так, що й вуса цілком закрив. Визирав тільки ніс і чорні палкі очи. Баба заломила руки, позираючи на нього.

— Чудасія! — сказала. — Що то вийде з того?

Солонецький, перекинений в бабу, вийшов з шопи і підійшов до гуртка. Зразу ніхто не пізнав його. Аж коли троха розгорнув хустку і всі побачили його вуса, зареготали. Він добре чув дзвінкий голос дівчини. Звернувся до конюхів, кажучи:

— Принесіть мені доброго аркана і путню, або ведро з вівсом!

Один конюх побіг до шопи по овес, другий подав йому свого аркана. Солонецький легко свиснув і його кінь підбіг до нього. Оглянувши попруги, чи їм що не хибує, стягнув їх. До кульбаки прикріпив один кінець аркана і склавши його звоями, повісив на кульбаці. Принесену конюхом путню взяв у руку і пішов. Його кінь ступав за ним.

Солонецький увійшов між коні, що оддалік паслися. Буланого вже здалека побачив. Походжав на самім краю табуна по тім боці. Солонецький не йшов просто на буланого і не квапив. Ішов поволи зигзаком. Коли вже був недалеко буланого, що хвилі приоставав, то сему, то тому коневи даючи покушати вівса з путні.

Буланий, побачивши гостя на пасовиську, видивився на нього і став пирхати. Дивився добру хвилю. Мабуть увірившись, що то не конюх, не один з його ворогів, а нешкідлива баба, став назад скубти траву.

— Він вже мій! — погадав Солонецький, бачучи се.

Підходив щораз ближче. Буланий знов перестав пастись і задивився на ту будьто би бабу. Підійшов на десять кроків до буланого, буланий стояв. Солонецький наставив свому коневи путню з вівсом. Кінь став їсти, весело пирхаючи. Буланий став сам підходити до них. Не був такий дурний, щоби не знати, що то овес. Вже пару днів не кушав його.

Тепер Солонецький мусів дати відповідь на свої два питання:

— Сісти на нього зараз, скоро зійдуся з ним, чи здоганяти його і спіймати на аркан?

Кортіло показати, що й його кінь не будьщо. Рішився пробувати щастя арканом. Будьтоби не звертаючи уваги на буланого, підійшов до нього ще ближче, клепаючи по шиї свого коня. Коли вже зійшлися, скочив на коня, і нахилившися йому до вуха, крикнув „гайда!"

Кінь рушив чвалом за буланим, котрий пустився втікати в ту мить, коли здогадна баба вскакувала на свого коня. Аркан в руці Солонецього вже крутився над його головою. Його кінь, вже троха стомлений дорогою до Галича і тепер двигав їздця, не годен був гнати так скоро, як байдикуючий буланий без тягару на своїм хребті. Не диво, що між обома робилася відстань.

Щоби буланий не відбіг задалеко, Солонецький випустив з руки звої аркана. Аркан впив шию буланого.

— Стань! — їздець гукнув над вухами свого коня.

Кінь в туж мить зупинився, вбивши цілі копита в землю. Аркан, присилений до кульбаки, випружився як струна. Петля стисла шию буланого так, що він з виваленими на верх очима впав без духа на землю. Їздець скоро роззубелив свого коня, зсунув з його голови уздечку, скочив з нього і станув розчепіреними ногами над лежачим буланим. Притім скинув з себе і відкинув на бік запаски. Стоячи так, звільнив троха аркана. Кінь став дихати і схопився.

(Далі буде).

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

яка відбулася в домі У. Н. Союза під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж., в днях 13, 14, 15, 16, 25 і 26 лютого 1935 р.

РУХ ЧЛЕНІВ ЗА 1934 РІК.

З початком січня 1934 року було в У. Н. Союзі повнолітних членів	20,702
В 1934 році принято нових	1,834
принято наново	1,527
принято з переступними листаму	500
принято з інших кляс	58
Перенесено зі старого до нового роду об	5,440
Разом	30,061
В 1934 році суспендовано	2,740
відійшли з переступними листами	513
відійшли до інших кляс	58
відійшли зі старого до нового роду	5,432
відійшли зі зворотом в готівці	60
відійшли на безплатне продовження	64
відійшли з виплаченим обезпеченням	13
померли	207
Разом	9,087
Разом	20,974
Померли з тих, що були перенесені на безплатне продовження	6

МОЛОДЕЧИЮ ДЕПАРТАМЕНТ.

З початком січня 1934 р. було в У. Н. Союзі всіх дітей	9,612
В 1934 році принято нових	1,036
принято наново	602
принято з нереступними листами	195
принято з інших кляс	28
Разом	11,473
В 1934 році суспендовано	1,113
відійшли з переступними листами	201
Відійшли до інших кляс	28
відійшли до повнолітніх членів	835
відійшли на безплатне продовження	9
відійшли з виплаченим обезпеченням	2
померли	12
Разом	2,200
Разом	9,273
Померли з тих, що були перенесені на безплатне продовження	1
З того числа в клясі 1. Молод. Деп. було обезпечених	7,659
В клясі 2. Молодечого Департаменту	1,614
Разом	9,273

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем 1934 року було членів в старім роді обезп.	3,686
В обезпеченню платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	549
В обезпеченню платнім по смерти з вкладками протягом 20 літ	751
В обезпеченню платнім за життя з вкладками протягом 20 літ	434
В новім обезпеченню на ціле життя для нових членів	2,159
В новім обезпеченню на ціле життя для старих членів	13,395
Разом	20,974
З початком 1934 року було всіх членів	30,314
З кінцем 193 ро4ку було всіх членів	30,247

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го ЛИПНЯ 1934 ДО 31-го ГРУДНЯ 1934 Р.

П Р И Х О Д И:

	3 місячних вкладок	Процент від моргечів	Процент від бондів	Процент з банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ін.	Сплати моргечів	Сплати бондів	Сплати позичок	Рент	Звороти	Заробок на бондах	Проц. від позичок	Перенос з Мол. Деп.	РАЗОМ
Липень	37,891.03	4,823.84	5,527.25	1,750.39	157.84	96.52	9,317.00		408.50	225.00			856.55		61,053.92
Серпень	37,613.21	4,288.84	1,682.72		890.00	24.78	303.75		461.94	1,600.00			1,903.90		48,769.14
Вересень	37,633.99	7,823.39	2,035.00		1,000.00	52.08	108,713.12	14,407.00	1,164.75	2,725.00	139.00		2,124.02		177,817.35
Жовтень	39,888.39	2,333.70	1,287.53		500.00	59.58	36,834.25	12,000.00	797.63	150.00		129.38	2,483.63		96,464.09
Листопад	39,192.75	4,761.97	1,369.37		1,300.00	48.36	56,165.18		884.26	3,221.90	191.00		2,167.11		109,301.90
Грудень	40,454.20	8,347.38	2,768.29	701.43	4,575.00	19.47	35,305.52	39,850.00	876.00	7,680.65	5,300.00	1,230.48	1,417.69	8,180.00	156,706.11
Разом	232,673.57	32,379.12	14,670.16	2,451.82	8,422.84	300.79	246,638.82	66,257.00	4,593.08	15,602.55	5,630.00	1,359.86	10,952.90	8,180.00	650,112.51

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Фонд запомог	Фонд народний	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Позички	Реальність	РАЗОМ
Липень	12,018.46	13,887.27			1,610.00		1,447.95	1,210.95	3,975.00	8,842.00		42,991.63
Серпень	15,570.85	4,796.44			1,480.00		1,546.46			18,543.00		41,936.75
Вересень	13,872.05	10,151.52			2,015.00		2,783.50	1,063.33	7,000.00	16,254.00	108,004.70	161,144.10
Жовтень	12,335.80	12,612.26			1,640.00		438.50	300.00	54,531.25	18,905.00	48,486.92	149,249.73
Листопад	26,514.01	6,498.87		109.24	1,785.00	265.16	669.00	1,214.67	14,125.00	16,746.00	44,564.30	112,116.85
Грудень	23,198.04	18,607.52			1,919.80		1,863.49	409.41	78,881.25	12,723.00	32,736.60	170,713.51
Разом	103,509.21	66,553.88		109.24	10,449.80	265.16	8,748.90	4,198.36	158,512.50	92,013.00	233,792.52	678,152.57

ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1934-тий.

П Р И Х О Д И:

	3 місячних вкладок	Процент від моргечів	Процент від бондів	Процент з банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ін.	Сплати моргечів	Сплати бондів	Сплати позичок	Рент	Звороти	Заробок на бондах	Проц. від позичок	Перенос з Мол. Деп.	РАЗОМ
1-ий ½ рік	218,738.21	27,464.98	11,189.56	2,307.27	6,832.27	300.14	156,822.85	251,674.00	3,418.00	5,137.63	1,701.40	8,312.39	6,516.70		700,416.40
2-ий ½ рік	232,673.57	32,379.12	14,670.16	2,451.82	8,422.84	300.79	246,638.82	66,257.00	4,593.08	15,602.55	5,630.00	1,359.86	10,952.90	8,180.00	650,112.51
Разом	451,411.78	59,844.10	25,859.72	4,759.09	15,255.11	600.93	403,461.67	317,931.00	8,011.08	20,740.18	7,331.40	9,672.25	17,469.60	8,180.00	1,350,528.91

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Фонд запомог	Фонд народний	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Позички	Реальність	РАЗОМ
1-ий ½ рік	101,554.70	55,785.92			9,813.00	2,650.00	8,740.30	17,095.66	330,745.50	71,997.50	114,742.82	713,125.40
2-ий ½ рік	103,509.21	66,553.88		109.24	10,449.80	265.16	8,748.90	4,198.36	158,512.50	92,013.00	123,792.52	678,152.57
Разом	205,063.91	122,339.80		109.24	20,262.80	2,915.16	17,489.20	21,294.02	489,258.00	164,010.50	348,535.34	1,391,277.97

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем 30. червня 1934 остала	$284,290.35
Прихід за шість місяців	650,112.51
Разом	$934,402.86
Розхід за шість місяців	678,152.57
Готівка з кінцем грудня 1934 року остає	$256,250.29

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗА 1934 Р.

Готівка з кінцем грудня 1933 року остала	$ 296,999.35
Прихід за 1934 рік	1,350,528.91
Разом	$1,647,528.26
Розхід за 1934 рік	1,391,277.97
Готівка з кінцем грудня 1934 року остає	$256,250.29

БІЛЯНС У. Н. СОЮЗА.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$ 256,250.29	Фонд посмертний старого роду	$ 613,577.05
Моргеджі	1,290,664.31	Фонд резервовий	455,627.19
Бонди	887,440.00	Фонд адміністраційний	78,057.20
Позички	343,684.50	Фонд запомоговий	72,634.09
Реальности	496,738.04	Фонд народний	5,111.93
Дім У. Н. Союза	120,000.00	Фонд конвенційний	15,567.47
		Фонд посмертний нових родів	1,757,828.24
		Фонд адм. резерв.	186,147.00
		Фонд сирітський	210,226.97
Разом	$3,394,777.14	Разом	$3,394,777.14

Згідно з банковими книжочками готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банки, зазначені зіркою, це банки заморожені.

Готівка У. Н. Союза, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в слідуючих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Orphan's Fd.	$ 6,066.13	$ 6,066.13
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	13,727.95	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	13,316.22	27,044.17
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	14,774.13	14,774.13
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	759.30	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	40,048.11	40,807.41
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,659.59	
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	185.25	6,844.84
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,451.82	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	13,720.60	18,172.42
Linden Trust Co.	Linden, N. J.		Check Acc't	Mort. & Res. Fd.	2,631.19	2,631.19
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	10,792.93	10,792.93
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	16,982.20	
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	4,647	Sav. Dept.	New Mort. Fd.	325.68	17,307.88
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	6,838.11	6,838.11
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,387.59	6,387.59
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	704.55	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Orphan's Fd.	151.05	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N J.		Check Acc't	National Fd.	5,111.99	5,967.59
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	11,710.66	
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	736.00	12,446.66
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,725.77	2,725.77
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	2,870.71	2,870.71
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	10,940.72	10,940.72
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	29,016.35	29,016.35
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	14,340.40	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indegen. Fd.	6,418.74	20,759.14
Publia Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	13,856.55	13,856.55
				Total	$256,250.29	$256,250.29

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНУ У. Н. С. ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1934 Р.

П Р И Х О Д И

	3 місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від моргеч.	Рент від реальности	Сплата бондів	Сплата моргечів	Заробок на бондах	РАЗОМ
Липень	2,484.01	437.79	288.75	893.33			134.25		4,238.13
Серпень	2,512.36			967.75	90.00		28.50		3,598.61
Вересень	2,429.97		112.50	1,240.10	20.00		30.00		3,832.57
Жовтень	2,432.33			441.56			3,835.25		6,709.14
Листопад	2,442.11		350.00	1,006.75	50.00		2,456.50		6,305.36
Грудень	2,471.70	104.74	106.25	838.65	24.47		30.00		3,575.81
Разом	14,772.48	542.53	857.50	5,388.14	184.47		6,514.50		28,259.62

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. запомог	Платні пом. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актюар	Моргечі	Реальність	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	РАЗОМ
Липень	400.00	208.00	475.00					25.00		12,983.00	14,091.00
Серпень	493.00	208.00	475.00				104.00	25.00			1,305.00
Вересень	400.00	260.00	475.00	181.00		1,000.00	70.15	25.00			2,411.15
Жовтень		212.00	475.00	120.50				50.00		3,899.34	4,756.84
Листопад		212.00	475.00			397.44	14.71	25.00		2,568.29	3,692.44
Грудень	346.00	265.00	475.00			3,000.00		52.58	8,180.00	10,291.67	22,610.25
Разом	1,639.00	1,365.00	2,850.00	301.50		4,397.44	188.86	202.58	8,180.00	29,742.30	48,866.68

ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1934-тий.

П Р И Х О Д И

	3 місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від моргеч.	Рент від реальности	Сплата бондів	Сплата моргечів	Заробок на бондах	РАЗОМ
1-ий ½ рік	14,878.17	1,072.98	1,161.95	3,685.61	175.00	20,000.00	461.50	338.38	41,773.59
2-ий ½ рік	14,772.48	542.53	857.50	5,388.14	184.47		6,514.50		28,259.62
Разом	29,650.65	1,615.51	2,019.45	9,073.75	359.47	20,000.00	6,976.00	338.38	70,033.21

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. запомог	Платні пом. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актюар	Моргечі	Реальність	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Разом
1-ий ½ рік	1,848.00	1,352.00	2,625.00	537.25	401.44	10,000.00	83.29	275.00		19,181.25	35,939.23
2-ий ½ рік	1,639.00	1,365.00	2,850.00	301.50		4,397.44	188.86	202.58	8,180.00	29,742.30	48,866.68
Разом	3,123.00	2,717.00	5,475.00	838.75	401.44	14,397.44	272.15	477.58	8,180.00	48,923.55	84,805.91

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем червня 1934 року остала	$ 84,411.58
Прихід за шість місяців	28,259.62
Разом	$112,671.20
Розхід за шість місяців	48,866.68
Готівка з кінцем грудня 1934 року остає	$ 63,804.52

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗА 1934 Р.

Готівка з кінцем 1933 року остала	$ 78,577.22
Прихід за 1934 рік	70,033.21
Разом	$148,610.43
Розхід за 1934 рік	84,205.91
Готівка з кінцем грудня 1934 року остає	$ 63,804.52

БІЛЯНС МОЛОД. ДЕПАРТ. У. Н. СОЮЗА.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$ 63,804.52	Фонд посмертний	$253,817.81
Моргеджі	177,159.44	Фонд адміністраційний	99,256.65
Бонди	106,210.50		
Реальність	5,900.00		
Разом	$353,074.46	Разом	$353,074.46

Готівка Молодечого Департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 6,215.90	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	872.00	7,087.90
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	26,513.59	26,513.59
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	245.39	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	3,744.70	3,990.09
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,658.54	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,793.76	15,452.30
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	10,760.64	10,760.64
				Total	$63,804.52	$63,804.52

Готівка Сиротинця-Захисту У. Н. С. знаходиться в слідуючих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
* State Bank	Linden, N. J.		Sav. Dept.	$24,856.16	
* State Bank	Linden, N. J.		Check Acc't	154.43	$25,010.59
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	19,208.25	19,208.25
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	7,861.78	7,861.78
			Total	$52,080.62	$52,080.62

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Svings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,385.36	$2,385.36

(Продовження на стор. 4-тій).

ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ КОМІТЕТУ ДРУЖБИ НАРОДІВ У ПАРИЖІ.

Париж (Офінор)—Дня 11-го лютого ц. р. відбулося в Парижі під головуванням П. Суліє, посла і відомого політичного діяча, публичне засідання Комітету Дружби Народів України, Кавказу й Туркестану, на якому проф. Рене Пінон виголосив великий реферат на тему „Проблема національностей у східній Европі та в центральній Азії". Не зважаючи на теперішне сумне становище східнього питання у Франції, особа референта, який є одним з найвизначніших фаховців Франції в питаннях східньої політики, зібрала повну авдиторію, яка в більшости складалася з Французів і серед якої можна було помітити дипльоматів зі сходу Европи та з Азії. Цілої півтори години проф. Пінон тримав авдиторію в стані напруженої уваги, викладаючи історію будови Росії з ріжних національностей, їх історію та їх змагання до самостійного життя. В цьому останньому він найбільшу ролю віддав Україні, яку схарактеризував як націю, що населенням і територією перевищує Францію і що безперечно покликана в найближчій будуччині мати на сохді Европи велике значіння. Після відчиту П. Суліє, який є заступником голови парляментарної комісії для справ закордонних, в чулій та гарячій промові витав заснування комітету і зясував значіння, яке він матиме для зазнайомлення Франції зі Сходом та з його проблемами. Засідання закінчилося промовою голови комітету, проф. Тульгіна, що дякував референтови і П. Суліє, зазначивши, що вони є давніми та випробуваними прихильниками України й інших поневолених народів.

(Продовження зі стор. 3-тої).

ЗВІТ КОНТРОЛІ СВОБОДИ
від 1-го липня 1934 до 31го грудня 1934.

Липень	$5,000.63	Липень	$ 5,064.13
Серпень	4,778.06	Серпень	4,999.66
Вересень	9,209.71	Вересень	5.540.93
Жовтень	5,576.16	Жовтень	5,218.18
Листопад	5,912.74	Листопад	6,183.99
Грудень	6,144.68	Грудень	10,542.92
Разом	$36,621.98	Разом	$37,549.81

Пояснення приходів і розходів.

На преходи зложилися слідуючі позиції:		На розходи зложилися слідуючі позиції:	
Передплата від членів У. Н. Союза	$24,420.00	Платні редакторів і завідателя	$ 6,420.00
Передплата приватна	1,736.00	Платні робітників	12,037.79
Оголошення	2,764.58	Платні кореспондентів	882.00
Роботи У. Н. Союза	3,515.29	Папір і інші потрібні матеріяли в друкарні	5,836.74
Роботи приватні	1,385.87	Почта за часопис	2,862.61
Торг з книгарні	2,375.50	Опал, світло, електрика	958.41
Ріжні дрібні, як звороти і т. п.	424.74	Видатки адміністрації	1,187.35
		Асекурація	383.45
		Купно книжок	694.50
		Направа машини	31.85
		Текси і рент	6,255.11
Разом	$36,621.98	Разом	$37,549.81

ЗІСТАВЛЕННЯ

Прихід від 1-го липня до 31-го грудня 1934		$36,621.98
Готівка в банку з днем 30-го червня 1934		12,748.94
Разом		$49,370.92
Розхід від 1-го липня до 31-го грудня 1934		37,549.81
Остає готівки по день 31-го грудня 1934		$11,821.11
Депозит в ґазовій компанії		50.00
		$11,871.11
Federal tax on 95 checks in N. J. Title @.02 c.	$1.90	
Federal tax on 24 cheks in Chase @.02 c.	24	2,14
		$11,868.97

Готівка знаходиться:

N. J. Title Guarantee	$ 4,581.22
Chase National Bank	3,292.28
N. J. Savings Acct	3,578.00
Cash on hand December 31, 1934	367.47
	$11,818.97
Deposit in Gas Co.	50.00
	$11,868.97

Головна контрольна комісія на своїм засіданню в лютім 1935 р. провірила все діловодство головної канцелярії У. Н. С. й заряду „Свободи" за другий піврік 1934 року і стверджує, що приходи і розходи ріжних департаментів У. Н. Союза та маєтковий стан до кінця минулого року були такі, як подано повище.

Діловодство виконних урядників проваджено зразково і в повнім порядку. Фінансовий секретар-касієр впроваджує нову книжкову систему щодо моргеджів і бондів, для скорого і ліпшого провірення тихже. Рекордовий секретар завів нову подвійну карткову систему для реєстру членів і їх обезпечення.

Контрольна комісія також завважила, що інвестиції в бондах пропорціонально принесли більші відсотки ніж інвестиції в моргеджах, та що з бондами є менше клопоту і видатків.

Контрольна комісія перевела також інспекцію всіх реальностей, набутих у минулім році дорогою припинення моргеджів, і тих, над котрими У. Н. Союз має контролю спільно з власниками, і вірить, що У. Н. С. відзискає свої заінвестовані гроші в тих реальностях з відсотками, якщо часи вернуться до нормальности.

За головну контрольну комісію У. Н. Союза:

О. Е. Малицький, предсідник,
Д. Капітула, член.

(Пан А. Пашук з причини каліцтва не брав у тій контролі участи).

EAGLE REGALIA CO.
Виробляє:
ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ.
Коли ваше братство, товариство чи сестриство хоче бути вдоволене, хай пише нам замовлення на пробу.
Катальоґи, інформації і пробні взори вишлемо Вам на ваше жадання БЕЗПЛАТНО.
298 BROADWAY. NEW YORK, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
Святочний вечір у честь Ольги Басарабової.

Заходом місцевої Української Жіночої Громади, відділ 37 Союза Українок, влаштовано свято в честь Ольги Басарабової, а то дня 24. лютого в Українськім Народнім Домі.

Місцевий парох о. М. Лисяк відправив при кінці Служби Божої панахиду за душу покійної Ольги та вказав кількома словами на тип геройки, що вірує в Бога, жінки Українки, що то під невисказаними тотурами не вагалась віддати своє життя за українську справу. Візвав теж вірних прибути на свято, на якім згромадилося поважне число громадянства і виповнило салю Народного Дому вщерть.

Свято відкрила вступною бесідою предсідниця Жіночої громади, пані Текля Гаврилів, котра вказала на ціль торжественного вечора та змалювала гарні прикмети незломного характеру і високої ідеї, якою було наскрізь овіяне серце Басарабової.

Опісля з прецизією виконав місцевий хор „Боян" під батутою п. Данила Стецика кілька пісень, котрі достроювалися знаменито до хвилі свята.

Після цього наступила святочна промова п. В. Лисякової про перебіг життя і заслуги геройки Українки в особі покійної мучениці Ольги. Бесідниця ядерно зобразила геройське пожертвування покійної та любов, якою вона горіла до своєї батьківщини. Свій реферат закінчила тим, що ми тільки тоді в своїх змаганнях зможемо діждатися свободи і волі Соборної Незалежної Неньки України, коли наш народ, розжертий і поділений на всіх роздертих українських землях, зеднається в одно під одним синьо-жовтим прапором. Цього обеднання не сміє припинювати церковна чи яка інша боротьба.

Прекрасно виконала деклямацію про Ольгу Басарабову маленька учениця місцевої української школи, Катерина Марусяк. Її дзвінкий, чистий, невинний голос і чутливе ніжне серце, обвіяне любовю до свого рідного, витиснуло виконанням тої поезії неодному рясну сльозу. По майстерськи і з надзвичайним чуттям віддала поему Костишина знана ширшій українській публиці із своїх аматорських виступів пані Олена Фенчинська. Після того вдруге наступили продукції хорові, що своїм патріотичним тоном і знаменитим вишколенням полонили серця слухачів.

Удачно опрацьований реферат про українську націю і жіноцтво виголосив громадянин Стефан Дембіцький. Перейшовши вкоротці історію національних змагань українського народу, вказав він і на українське жіноцтво, якого участь в праці можна поділити на три категорії, а то: а) Жінка на полі господарськім; б) Жінка на полі політичнім; в) Жінка на полі літературнім і громадянськім. Вичерпавши свою тему, вказав він на геройку Ольгу Басарабову як на одну з багатьох, що не жалували ні труду ні посвяти для української справи. Бесідник прийшов до висновку, що коли наш український нарід видає таких борців за волю і свободу Неньки України, то можна бути певним, що чи скорше чи пізніше повстане Єдина Соборна Незалежна Україна. При кінці реферату п. Дембіцький завізвав присутніх до збірки на політичних вязнів і на ту ціль присутні зложили суму $16. Вечорок закінчено українським гимном „Ще не вмерла Україна".

Жіночій Громаді, українському місцевому хорови „Боянови" і всім, що брали живу участь у святі, належиться признання, що дорожать і розбуджують своєю працею національну свідомість, а своїми дрібними жертвами докладають цеголки до збудування тої палати, що зватиметься Українською Незалежною Державою.

Гість.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.
Звідомлення Злучених А. У. Орґанізацій.

1) Вибір нової управи.

Річні збори Злучених Орґанізацій м. Филаделфії відбулися дня 24 лютого б. р. в присутности делеґатів 14 орґанізацій та трох молодечих клюбів.

Біля представників найстарших наших орґанізацій як Тов. Горожан, Любов, Бр. св. Юрія, Володимира, Франка, Вітовського, Тов. Горожанок та Союза Українок, „Доньки України" та інших засіли до нарад і представники трох найбільших молодечих орґанізацій м. Филаделфії, а це: Молодої України, Молодих Націоналістів та Укр. Амер. Молодечого Клюбу. Це перший раз — як говорили делеґати в історії нашої громади засіли представники молоді і старшого покоління до спільних нарад.

Після звіту управи та по переведеній дискусії висказано управі подяку і довіря повстанням з місць.

До нової управи вибрані: д-р Володимир Ґалан, голова,; Вол. Наконечний (Молодечий Клюб) і пані Мельник, заст. голови; М. Рибак, секр.; О. Яремко (мол.), заст. секр.; М. Дубас, касієр; панна С. Монастирська, заст. кас. (мол.); д-р П. Дубас, референт преси.

2) Подяка пресі.

Присутні делеґати одноголосно прийшли до висновку, що тільки завдяки піддержці нашої преси Злучені Орґанізації могли виконати всю вложену на них працю. Тому рішено скласти нашій пресі, а зокрема редакціям „Свободи", „Народної Волі" й „Америки" щиру подяку за поміщення закликів та звітів З. О.

3) День Молоді.

Літом цього року відбудеться у Филаделфії День Молоді. Збори доручили управі поробити негайно всі підготування та запросити до участи всі молодечі орґанізації, школи та клюби. Провід свята буде в руках самої молоді та її представників, які входять у склад головної управи.

4) Біжучі справи.

а) Всі товариства, які бажають стати членами Злучених Орґанізацій, хай зголосять це на адресу секретаря: М. Рибак, 847 Н. Френклин Ст. Річна вкладка виносить 5.00 дол.

б) Листопадове Свято доручено влаштувати дня 3-го листопада ц. р. Стрілецькому Гурткови ч. 1. при співучасти всіх орґанізацій Филаделфії. Прохаємо наше громадянство здержатися в той день від уладження імпрез.

в) Найпекучішою справою нашої громади, це потреба громадського хору. Його орґанізацію з рядів нашої молоді доручено вчителеви М. Пасічникови.

г) У Филаделфії й інших центрах нашої еміґрації вештаються люди, яких завданням не допустити до злуки наших сил та розбивати наші народні установи. Щоби припинити роботу цих платних ворожих аґентів, кличемо всі наші національні орґанізації стати поруч з нами до спільної й успішної праці.

Управа Злучених А. У. Орґанізацій.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.
Щедрівка на народні цілі.

В нашій місцевости існує від 1930 року Український Запомоговий Комітет, що складається з 12 осіб, котрі є представниками всіх наших імпрез. Завданням Комітету є поміч рідному краєви. Цього року Комітет запорядив коляду, яка, не зважаючи на безробіття, принесла досить гарну суму. Жертвували всі по можности і ніхто колядників не відправляв.

Відділ 288 У. Н. Союза ухвалив на річнім мітінґу виасиґнувати з каси на визвольну акцію $10. Коляда від 288 У. Н. Союза $5; по $1: І. Малицький, С. Хемій, В. Заґвоцький, Г. Довжицький, Т. Саврук, М. Запоржоний, І. Коґут, М. Білецький, М. Паращак, М. Заблоцький, В. Гетманюк, М. Шевчук, П. Головка, М. Свирбивус, Т. Данилюк, Й. Кумонька, Д. Йосик, І. Солодва, Д. Підгайний, Т. Марак, Я. Ільків, Ю. Савіцький, М. Пастернак, В. Мацків, о. М. Колтуцький, В. Романків; М. Брус 75 ц.; по 50 ц.: Д. Коростинський, Д. Дуц, П. Пахомський, А. Лимич, А. Тимків, А. Ліпкевич, Д. Чічерський, І. Рибак, Н. Меньо, І. Віхоть, Н. Бобеляк, В. Кафарич, В. Запаржоний, М. Мушастий, М. Ґреґораш, Л. Копчук, Д. Коґут, І. Мадриґа, А. Навроцький, А. Коник, А. Крупа, Ю. Чайка, М. Паламар, І. Фернюк, А. Ґураль, Л. Карпевич, О. Періґ, Н. Кіндзерський, К. Федорчак, Н. Кмита, С. Рачук, І. Божик, С. Музика, А. Кубарич, М. Каспряк, В. Кузьма, Н. Фариняк, О. Запоржоний, С. Пастернак, В. Ґонтарик, Я. Кринівський; по 30 ц.: Н. Копчак, І. Морикін; по 25 ц.: М. Шустка, Л. Карпевич, Т. Доміян, І. Саворинський, П. Кішпан, Р. Остапчук, І. Дябло, В. Могильський, М. Юркевич, С. Ґазин, Й. Ганусич, М. Барна, А. Сисак, К. Явна, І. Кіяк; П. Данило 15 ц. Разом з коляди було $57.25. — У касієра Т. Данилюка осталося з 1934 р. $8. 71. — Разом усіх грошей зібрано $75.96. — Розхід $1.46. Вислано до краю через Обеднання на визвольну боротьбу $30, на Рідну Школу $15, на інвалідів $15, матерям Біласа і Данилишина $5. — У касієра остається ще $9.50, які будуть вислані, як призбирається ще трохи більше.

М. Паращак, секр. комітету.

БРУДНІ МІСТА ТА НЕМИТІ КОРОЛІ

Гіґієнічних відносин заперед 200—300 років в Европі ніяк не мона порівнювати з нинішніми: тоді бруд був всевладним паном. Брудні ходили люди, брудними були доми й вулиці. В помешканнях роїлося від найріжнородніших комах, і нужа гніздилася в одягах постелі та людському тілі. В описах спалень іще в першій половині XVIII., себто перед 200 роками, нема навіть згадки про умивальні, мидниці та рушники. Були лише збанки, з яких поливано воду на руки та злегка звогчувано лице. Ще передтим узагалі „модою" було не мити лиця й тіла; що більше, вважано це за нездорове.

Двір Людвика XIV. утратив би багато зі свого блеску й величавости, колиб розглянути в ньому саме гіґієнічну сторінку. Сам король терпів наслідком недостачі чистоти, а про людей зовсім чистих говорив як про явище виняткове. Тодішні перфуми, атласи, золото, пубри, перуки і т. д. це була лише зверхня поволока, що закривала бруд. Відомо, що вельможі на дворі Людвика XIV. мали золоті дощинки, що ними... шкрабалися по плечах, коли їм нужа докучала. А Людвик XIV. видав розпорядження службі що дня рано перешукувати цілу палату, чи не почують де за дверима „запаху сильнішого від рож, але менше приємного від рож". Подібно Генрих III у 1578 р. видав приказ, щоб заки він устане, чистити салі палати.

Тому, що не було тоді ніяких виходків, то люди заспокоювали природні потреби на подвірях, на вулицях, також у публичних забудованнях, а навіть церквах. Зправила викидано відходи на вулицю. У XVIII. стол. в усіх паризьких домах що якийсь час відчиняли вікна і тоді чути було оклики „GARDE L'EAU" (бережись води). Коли прохожий не мав часу сховатися, то міг бути облитий „запахами" з нічних посудин.

В містах гній лежав на вулицях і майданах. Безроги свобідно походжували по вулицях, а хліви будували під вікнами. Розуміється, ніяких водопроводів не було. В Парижі в XVIII. ст. вода зовсім не надавалася до пиття, а хідники положили щойно в 1782 р. В Лондоні, таксамо як у Парижі, серединою вулиці плили канали, а від них ішов страшний сморід. В Антверпії й Амстердамі вулиці по кожнім дощі перемінювалися в багна, що їх годі було перейти.

Ховати мерців по церквах перестали щойно в 1776 р., але всетаки не заборонено зовсім; тому „задуха тіл небіщиків убивала живих". Цвинтар „Де Іносент" у Парижі був так уладжений, що наслідком сопухів із нього псувалися по сусідніх домах харчі, і то до кількох годин.

Не диво, що наслідком таких гіґієнічних умовин пошести чуми, віспи, червінки, тифу й інших недуг спричинювали велику смертність. Зокрема ця смертність від пошестей побільшувалася в часі воєн.

А всетаки, як стверджують історики, в середньовічу, отже ще давніше, було ще гірше. Бо в XVII. і XVIII. ст. голод виступає щораз рідше, люди їдять ліпші продукти, і зліпшилися способи лікування: при недугах примінювано хініну опій та рабарбар.

PAIN-EXPELLER
НА ВСІ МЯЗОВІ БОЛІ
жадайте славного в світі
ЯКОРОВОГО ПЕЙН-ЕКСПЕЛЛЄРА
Пейн-Експеллер завжди усуває болі
KILLS PAIN

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ своїх товаришів: Івана Петях і Николая Околіта. Прошу зголоситися до:
СТЕФАН НОВАЦЬКИЙ,
50-3 PALMERTON, PA.

КОМОРНИК — ПУБЛИЧНИЙ НОТАР.
Виробляю ПОВНОВЛАСТИ, КОНТРАКТИ і всякі документи для старокраєвих справ. Маєте яку старокраєву справу, спадок, маєток у краю, хочете стягнути його, зверсток у краю, хочете стягнути його, хочете знати яким кораблем приїхали до Америки? — звертайтеся до мене. Маю 30-літній досвід у таких справах. Порада даремно. 278-
MARTIN LABINER,
Notary,
53 Park Row, New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір.
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: Orchard 4-2568

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (204)

Смішно зробилося Роджерови, коли Усанґа зажадав від нього, щоби пустив його літати самого, а Роджер пригадав собі, як він мусів учитися цілими місяцями. „Якби я не боявся, що він знищить машину", сказав Роджер, „я дав би йому політати".

„Він зломив би собі карк за дві мінути", сказала Ольга. Одначе Роджер переконав Усанґу, щоби ще пождав деньдва. Підозріваючому Усандзі здавалося, що Роджер його хоче підійти. Він постановив перехитрити летуна.

Він постановив не тільки літати, але й захопити білу дівчину. Він не міг спати цілими ночами, думаючи над пляном, що розвивався в його голові. Вранці Усанґа ледви міг усидіти. Він видав відповідні прикази своїм воякам.

Роджер, котрий звичайно добре стежив за Усанґою, бачив, що він щось плянує. Видно, що Усанґа переконав своїх вояків про свій плян. Він бачив нераз, як очи дикуна кілька разів блиснули дивним світлом, коли він дивився на Ольгу. Видно було по всьому, що тут лагодився якийсь клопіт.